

DE DOOD VAN EEN KARDINAAL

JOZEF CARDIJN — Mijnheer, Monseigneur, Kardinaal Cardijn — is dood.

Vierentachtig is hij geworden en hij sprak, handelde en geloofde nog zoals de jonge onderpastoor van Laken in 1912. Geestdrift en vasthoudendheid in zijn liefde tot de arbeidende jeugd waren zijn meest sympathieke kenmerken. Hij overdreef in woord, beeld en gebaar — ware hij socialist geweest men had hem een gevaarlijke „tafel-springer“ genoemd — maar ook dat waren uitingen van een diepgeworteld geloof dat hij wilde overplanten.

Men heeft Cardijn «de apostel van de werkende jeugd» genoemd en dat is de eretitel waarmee hij verdient de geschiedenis in te treden. Want zijn liefde was oprecht, en wat hij met bezieling voor de katholieke jeugd gepresteerd heeft is niet te overschatten.

Hij heeft zonder enige twijfel visie op de toekomst gehad, toen hij in de twintiger jaren de K.A.J. (Katholieke Arbeidersjeugd) stichtte. Zijn «Kajotters» moesten het tegengewicht voor de socialistische «Ajotters» (Arbeidersjeugd) zijn. Als goed katholiek was hij geobsedeerd door de groeiende onkerkelijkheid van de arbeidende klasse. Dit — voor de kerk — alarmerende verschijnsel was reeds in de tweede helft van de negentiende eeuw groeiende.

Zo pertinent was het, dat er een onloochenbaar historisch verband is tussen de vlucht uit de kerk en het verschijnen van de eerste encycliek «Rerum Novarum» van 1891. De kerk moest ingrijpen en zij deed het grondig. De arbeiders kregen — eindelijk! — toelating sociale organisaties op te richten om hun materiële belangen tegen de ongehoorde uitbuiting te verdedigen. De «humanisering» van het kapitalisme kon een aanvang nemen. De weg voor christelijke vakbonden lag open. De opgang van het A.C.V. kon beginnen.

Toch ging het uiterst langzaam. De «anti-socialistische» vakbonden kenden weinig succes. In 1914 telden zij enkele tienduizenden leden. Onmiddellijk na de eerste wereldoorlog kwam de verbluffende groei van de socialistische vakbeweging — 120.000 leden in 1914, méér dan 700.000 in 1920 — paniek zaaien

in de rangen van het politiek katholicisme.

Mijnheer Cardijn, die intussen een veertiger geworden is, heeft begrepen. Hij heeft zich een levenstaak voorgeschreven: «gans de arbeidersklasse naar Christus te leiden» zoals hij het zelf formuleerde. En hij zet zich aan het werk met een verbetering en een toewijding waarvoor men alleen bewondering kan opbrengen.

Cardijn is een man die alles groot ziet. Zijn K.A.J. moet een wereldbeweging worden. België is hem te eng. Steunend op een onwrikbaar geloof, met het krediet van een apostolaat waarin de progressieve krachten in de kerk alleen voordelen kunnen zien, zich bedienend van alle faciliteiten die een godsdienst met wereldwijde vertakkingen bieden kan, gaat hij op zijn doel af. De K.A.J. bouwt steunpunten uit in het katholieke deel van Europa, in Azië, in Afrika en Zuid-Amerika.

(Zie vervolg blz. 6)